

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Mandatno-imunitetna komisija

Številka: 061-04-3/2019/9
Ljubljana, 11. 10. 2019

Predlog

Z A P I S N I K

7. izredne seje Mandatno-imunitetne komisije Državnega sveta Republike Slovenije, ki je bila v sredo 9. 10. 2019, v sobi 110/I, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 15.00 uri in zaključila ob 15.40 uri.

PRISOTNI:

- predsednik komisije: Franci Rokavec,
- podpredsednica komisije: Lidija Jerkič,
- člana komisije: dr. Branka Kalenić Ramšak in Cvetko Zupančič ter
- nadomestni član: Jože Smole (nadomeščal Igorja Antauerja).

OSTALI PRISOTNI:

- Alojz Kovšča, državni svetnik,
- dr. Dušan Štrus, sekretar Državnega sveta,
- Miha Plahutnik, Služba za pravne in analitične zadeve Državnega sveta,
- Urška Gorenc Ule, predstavnica Ministrstva za javno upravo (Služba za transparentnost, integriteto in politični sistem).

Sejo je sklical in vodil predsednik komisije Franci Rokavec.

Dnevni red (5 ZA, 0 PROTI):

1. Potrditev zapisnika 6. izredne seje Mandatno-imunitetne komisije

2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem svetu – zakonodajna iniciativa

3. Razno

Ad 1)

Komisija je zapisnik 6. izredne seje komisije **potrdila** brez pripomb (5 ZA, 0 PROTI).

Ad 2)

Komisija je obravnavala zakonodajno iniciativo - Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o državnem svetu, ki jo je v obravnavo Državnemu svetu predložil državni svetnik Alojz Kovšča.

Komisija je predlog zakona soglasno **podprla**.

Pobudnik za sprejem predloga zakona, državni svetnik Alojz Kovšca je komisiji pojasnil ključni namen in cilje za vložitev in sprejem zakonodajne iniciative. Pojasnil je, da je Ustavno sodišče Republike Slovenije 29. 11. 2018 z odločbo U-I-349/18, Mp-1/18, Mp-2/18 odločilo, da je 50. člen Zakona o državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo) v neskladju z Ustavo Republike Slovenije. Sporna določba določa pravno sredstvo (pritožbo) člana Državnega sveta, katerega mandat ni bil potrjen. Ustavno sodišče je Državnemu zboru naložilo, da mora navedeno ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Do drugačne zakonske ureditve lahko vložijo pritožbo zoper odločitve Državnega sveta, sprejeto v postopku potrjevanja mandatov članov Državnega sveta, vsak kandidat in predlagatelj kandidata.

Zahtevek za spremembo Zakona o državnem svetu je sicer naslovljen na Državni zbor, vendar spričo zamenjave mandatov na izrednih volitvah v Državnem zboru in opravljenih pogovorih z vodjami poslanskih skupin, v Državnem zboru prevladuje mnenje, da bi bilo prav, da predlog zakona, s katerim se odpravljajo neustavnosti pripravi in vložijo v zakonodajni postopek Državni svet. V skladu s tem je Služba za pravne in analitične zadeve Državnega sveta pripravila novelo zakona in tekom priprave pridobila tudi relevantna mnenja pravne stroke izven Državnega sveta. Mnenja Ustavnega sodišča o predlogu zakona ni bilo mogoče pridobiti, ker Ustavno sodišče ni pristojno za presojo predlogov zakonov, ampak zgolj že veljavne zakonodaje.

Pravno vsebino predloga zakona je predstavil sekretar Državnega sveta, dr. Dušan Štrus. Po njegovih pojasnilih gre za zahtevno zakonodajno iniciativo, ki rešuje problematiko volilnega spora. Ustavno sodišče že več let ugotavlja, da ni učinkovitega sodnega varstva v primeru volitev in to ne samo v primeru volitev v Državni svet, učinkovitega sodnega varstva ni tudi v primeru referendumov niti v primeru volitev v Državni zbor. Gre za predlog, ki skuša zagotoviti kar najbolj učinkovito sodno varstvo. Težava obstoječe ureditve je da Zakon o državnem svetu volilnega spora sploh ne ureja, ampak je zanj določena smiselna uporaba Zakona o volitvah v državni zbor. Glede na to, da se volitve v Državni svet in volitve v Državni zbor med seboj pomembno razlikujejo in da se sodišča pri odločanju v volilnih sporih soočajo s številnimi težavami je treba volilni spor, ki se nanaša na volitve v Državni svet, urediti posebej. Ustavno sodišče opozarja, da v okviru obstoječe ureditve kandidati napadajo eden drugega in interesne organizacije ter s pravnimi sredstvi izločajo svoje nasprotnike, namesto da bi dopustili volilno tekmo in se med sabo bojevali za pridobljene glasove. Prav temu se je treba v volilnem postopku pred volilnim dnem izogniti. Da bi bilo sodno varstvo lahko učinkovito, mora biti v fazi pred volilnim dnem, tako imenovan a priori volilni spor čim bolj omejen. Mogoče mora biti samo eno pravno sredstvo o katerem se odloči v kratkih rokih, odločati pa mora zgolj eno sodišče. Na drugi strani Ustavno sodišče želi, da je po volilnem dnevu mogoč volilni spor v celoti. Problem sedanje ureditve je, da je prvi volilni sodnik Državni svet. Državni svet ni usposobljen, da bi lahko izvedel popolno kontradiktornost postopka,

zlasti ne na dan konstitutivne seje v okviru Mandatno-imunitetne komisije, kakor to zahteva Ustavno sodišče. Tako se s predloženo zakonodajno iniciativo volilni spor prenaša iz Državnega sveta na Državno volilno komisijo. Državna volilna komisija je za izvedbo tovrstnega postopka usposobljena, saj vodi volitve in po izvedenih volitvah lahko izvede celoten kontradiktoren postopek ter po izvedeni prvi seji Državnega sveta preveri vse morebitne nepravilnosti, ki so vplivale ali bi lahko vplivale na volilni rezultat. Zoper odločitev Državne volilne komisije je mogoča tožba na Vrhovno sodišče, ki preveri odločitev Državne volilne komisije, kot tudi vse ostale navedbe. Ustavna pritožba na Ustavno sodišče je mogoča zgolj v primeru kršitve ustavne pravice, v tem primeru volilne pravice. Na ta način je omogočeno učinkovito sodno varstvo izvedenih volitev v Državni svet in obenem omogočeno tudi normalno delovanje Državnega sveta. Državni svet še vedno ohranja institut potrjevanja mandatov, mandate potrdi tistim državnim svetnikom, ki jim je izdano potrdilo s strani Državne volilne komisije, ni pa več volilni sodnik.

Predstavnica Ministrstva za javno upravo, pristojnega resornega ministrstva za volilno zakonodajo je pojasnila, da je v okviru ministrstva na podlagi odločbe Ustavnega sodišča iz januarja 2018 v pripravi sprememba Zakona o referendumu in ljudski iniciativi. Tudi v okviru tega zakona je referendumski sodnik s polno jurisdikcijo Vrhovno sodišče.

Glede vprašanja komisije o možnosti, da bi bil predlog zakona tekom zakonodajnega postopka v Državnem zboru amandmiran, je pobudnik pojasnil, da je verjetnost takšnih sprememb minimalna, ni pa je mogoče povsem izključiti, vendar trenutno nobena izmed poslanskih skupin ne kaže interesa po participaciji pri formiranju predložene zakonske novele.

Glede vprašanja komisije o postopkih določanja elektorjev za predstavnike funkcionalnih interesov, kjer so se v preteklosti že pojavljale težave, je pobudnik pojasnil, da je namen predložene zakonodajne iniciative v prvi vrsti določiti učinkovito ureditev volilnega spora in določiti postopek, ki ne bo onemogočal konstituiranja Državnega sveta. Namen je, da volilne spore razrešujejo organi, ki to že počnejo in imajo za to tudi vso potrebno infrastrukturo. Določanje elektorjev po posameznih segmentih, ki so zastopani v Državnem svetu, je dobro definirano, a se ureditve med seboj bistveno razlikujejo. Do sporov je prišlo v dejavnostih, ki so mejne, kjer je eno izmed relevantnih vprašanj ali mora posameznik dejavnost opravljati kot poklic ali zadošča zgolj ukvarjanje z dejavnostjo. Da bi se ob naslednjih volitvah izognili odprtim vprašanjem glede določanja elektorjev, bi bilo smiselno preudariti ali naj Državni svet, natančneje Mandatno-imunitetna komisija v povezavi s Komisijo za državno ureditev v zadnjem letu pred volitvami postavi eksplicitna vprašanja in pridobi odgovore, ki bodo jasneje definirali, kdo je upravičen kandidirati za člana Državnega sveta in kdo ne.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Franci Rokavec.

Ad 3)

Pod točko razno ni bilo razprave.

Neža Dular

Franci Rokavec
predsednik